

THI NHIỆT

Phần I - Nguyên Tác

Ta đã về đứng bên bờ Pạc Nậm
Mặc hơi may quần quít hồn cổ hương
Thấm làn cây lấp ló những ven tường
Hòa làn khói mơ màng bao nhớ ước.

Cách dòng nước ta là người mất nước
Nước non ta ai ngăn cản ta về
Thấy người quê không được tỏ tình quê
Rõ trước mắt mà tìm đâu cho thấy.

Miệng thét lớn hai bàn tay nắm lấy
Hãy khua tan quân địch của Rồng Tiên
Hãy làm cho giống Việt lại đoàn viên
Quê nước ở trong đáy dòng sông máu.

Phần II - Chú Giải

A. Giải Nghĩa Những Câu Chữ Khó

Thi nhiệt: Thơ nóng, do nhiệt huyết của người vì thương nước, thương nhà, thương đồng bào, nhưng còn ở trong tình huống bên ba ở xứ người, bao nhiêu uất hận dồn dập đun sôi bầu máu nóng mà thốt ra lời thơ nóng bỏng.

Pạc Nậm: Tên gọi của dòng suối, hoặc địa danh, tiếng địa phương thuộc về biên giới Cao Lạng.

B. Đại Ý Tổng Quát

Diễn tả những tình thương nỗi nhớ, lòng uất hận và chí cương quyết chiến đấu cứu nước cứu nòi của tác giả đứng trên bờ Pạc Nậm nhìn về cố quốc.

C. Ý Nghĩa Chi Tiết

Mang một nhiệt tâm, nhiệt huyết với lòng thương yêu đất nước đồng bào, lâm vào cảnh nước mất nhà tan, đồng bào ly tán, phải đem thân bên ba xứ người, tìm đường cứu nước. Có những lúc vì lòng nhớ thương lên đến cực độ, nóng lòng nóng ruột vì nguyện vọng chưa thành. Tâm sự ấy của tác giả khi muốn

trở về thăm cố quốc, từ biên giới nước người tiếp giáp với nước mình, phải dừng chân tại đó ngắm về quê cũ ngậm ngùi mà thốt lên những dòng thơ nóng bỏng.

Vì hoàn cảnh thực tế chưa nắm được thời nên chưa thể về theo như ước nguyện, cho nên khi ấy chỉ về đến bên này bờ Pạc Nậm, đứng bên ranh giới nước ngoài mà nhìn về cố quốc. Giờ phút thiêng liêng này, để mặc cho tâm hồn cùng hơi thở hòa vào làn mây khói mà quán quít lấy hồn cố hương cho thỏa tình mong nhớ. Những hơi may trong đó có hơi thở và tâm hồn của mình sẽ thấm vào những ven tường trên nóc của nhà cửa nơi quê hương thân yêu kia rồi lại hòa vào với những làn khói mơ màng mà tưởng nhớ đến bao nhiêu ước vọng của mình đối với quê hương.

Chỉ cách có một dòng nước thế mà chưa thể vượt qua được những cái khó khăn để mà về nước. Phải đâu tại dòng nước. Ôi phải đau đớn mà xác nhận rằng tại ta: "Ta là người mất nước". Rõ ràng nước non ta kia! Tại sao? Kẻ nào có quyền ngăn cản ta về? Nhìn thấy đồng hương ruột thịt mà không được tỏ tình, rõ ràng những cái của ta ở ngay trước mặt mà tìm không thấy nữa. Bởi vì ta đã đánh mất! Mất nước là mất tất cả!...

Nhưng không! Quyết không để mất! Hãy thét lớn lên cho sôi lòng căm phẫn cho vững quyết tâm. Giơ hai bàn tay cương quyết ra mà nắm lấy! Hãy khua tan ngay đi những quân thù địch của nòi giống Rồng Tiên. Nhất định phải làm cho giống Việt trở lại đoàn viên như cũ. Tinh thần quê hương, nước nòi còn đang sống mãnh liệt trong đáy dòng máu nóng của ta.

D. Bình Luận

Người xưa nói: "*Đời loạn biết kẻ trung thần*". Tinh thần câu nói đó đem đối chiếu với hoàn cảnh của tác giả hôm nay, chúng ta cảm thấy sâu sắc và thấm thía ý nghĩa câu nói của người xưa. "*Tấc cô thân nghịệt tử có ai chia*". Có ai chia sót nỗi những niềm bi phẫn của con người vong quốc bốn ba nơi xứ người! Bởi nhớ nước thương quê, muốn cứu vớt đồng bào mà nóng lòng muốn về ngay để cứu nguy, nhưng thực tế chưa được! Tuy đã về, nhưng chỉ về đến ngõ của tổ quốc. Giờ phút phải dừng chân bên bờ Pạc Nậm, tất cả những nỗi đau thương, uất hận ngổn ngang trong bầu tâm huyết sôi sục. Nó bồi hồi, thổn thức trong tim, trong hơi thở... Hòa với làn khói mơ màng hiện lên những mối ước vọng của mình từ trước. Để khua dậy, để thức tỉnh từ trong đáy hồn, để thét lên lời cương quyết "Thề khua tan quân địch của giống nòi, làm cho nòi giống Việt phải được đoàn viên, quê nước phải sống như sức sống cuộn cuộn trong đáy dòng máu sống."